

PRACOVNÍ ÚRAZ

VYMEZENÍ PRACOVNÍHO ÚRAZU

Definice pracovního úrazu podle zákoníku práce

Pracovním úrazem je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů **při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.**

- Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.
- Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět.

Plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce

Plněním pracovních úkolů je **výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty.**

Plněním pracovních úkolů je též **činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, popřípadě zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.**

Přímá souvislost s plněním pracovních úkolů podle zákoníku práce

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou **úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky** v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále **vyšetření ve zdravotnickém zařízení** prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo **vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k nim a zpět.** Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení ani cesta k nim a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je **školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování jejich odborné připravenosti.**

Cesta do zaměstnání a zpět podle zákoníku práce

Cestou do zaměstnání a zpět se rozumí **cesta z místa zaměstnancova bydliště (ubytování) do místa vstupu do objektu zaměstnavatele nebo na jiné místo určené k plnění pracovních úkolů a zpět;** u zaměstnanců v lesnictví, zemědělství a stavebnictví také cesta na určené shromaždiště a zpět.

Cesta z obce bydliště zaměstnance na pracoviště nebo do místa ubytování v jiné obci, která je cílem pracovní cesty, pokud není současně obcí jeho pravidelného pracoviště, a zpět se posuzuje jako nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení.

POVINNOSTI PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU

Povinnosti zaměstnance podle zákoníku práce

Zaměstnanec je povinen **bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci** svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin.

Povinnosti zaměstnavatele podle zákoníku práce

Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je **povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance**, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, **svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci** a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. **O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele** zaměstnavatel podle věty první **bez zbytečného odkladu uvedomí zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění.**

Zaměstnavatel **vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech**, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.

Zaměstnavatel **vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo**

- ke zranění zaměstnance s pracovní **neschopností delší než 3 kalendářní dny** nebo
- k **úmrťi zaměstnance.**

Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.

Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.

EVIDENCE, HLÁŠENÍ A ZASÍLÁNÍ ZÁZNAMU O ÚRAZU PODLE NV Č. 201/2010 SB.

Kniha úrazů

Zaměstnavatel vede evidenci o úrazech v **kniže úrazů**. Ta může mít listinnou nebo elektronickou podobu. Evidence úrazu musí obsahovat tyto údaje:

- jméno, popřípadě jména, a příjmení úrazem postiženého zaměstnance
- datum a hodinu úrazu
- místo, kde k úrazu došlo
- činnost, při níž k úrazu došlo
- počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu
- celkový počet zraněných osob
- druh zranění a zraněnou část těla
- druh úrazu
- zdroj úrazu
- příčiny úrazu
- jména svědků úrazu
- jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal

Záznam o úrazu

Záznam o úrazu vyhotovuje zaměstnavatel postiženého zaměstnance neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl. **Vzor záznamu o úrazu** je uveden v příloze č. 1 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

Hlášení pracovního úrazu

Zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz **bez zbytečného odkladu**

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky, navštědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- b) odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- c) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti, a trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat,
- d) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu, jde-li o závažný pracovní úraz podle jiného právního předpisu,
- e) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil,
- f) zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

Pokud jde o **smrtný pracovní úraz**, ohlásí jej zaměstnavatel **bez zbytečného odkladu**

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- b) odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- c) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,
- d) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
- e) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil,
- f) zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

Zasílání záznamu o úrazu

Zaměstnavatel **zašle záznamy o pracovních úrazech za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce**

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky, navštědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- b) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,

- c) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
- d) zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- e) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Pokud jde o **smrtelný pracovní úraz, zašle zaměstnavatel záznam o úrazu nejpozději do 5 dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl**

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- b) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,
- c) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
- d) zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- e) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Hlášení změn

Pokud se po odeslání záznamu o úrazu dozví zaměstnavatel o skutečnostech, které vedou ke změně v něm uvedených údajů, vyhotovuje **záznam o úrazu – hlášení změn**. Vzor úrazu **záznam o úrazu – hlášení změn** je uveden v příloze č. 2 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

Záznam o úrazu – hlášení změn vyhotovuje zaměstnavatel v případě, že

- a) hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance přesáhla 5 dnů,
- b) dočasná pracovní neschopnost úrazem postiženého zaměstnance v důsledku jeho úrazu byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
- c) zaměstnanec postižený úrazem na jeho následky nejpozději do 1 roku zemřel, nebo
- d) došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem majícím vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu _ hlášení změn.

Záznam o úrazu – hlášení změn zašle zaměstnavatel postiženého zaměstnance **nejpozději do pátého dne následujícího měsíce**

- a) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,
- b) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
- c) zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- d) územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin nebo v případě smrtelného pracovního úrazu,
- e) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Formát záznamů

Záznam o úrazu i **záznam o úrazu – hlášení změn** zasílá zaměstnavatel elektronicky nebo v listinné podobě.

Zpracováno k 1. 1. 2011